

Warszawa, dnia 29 stycznia 2024 r.

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW.611.5.2024

INFORMACJA

**o zasadach i sposobie zgłaszania kandydatów w wyborach wójta, burmistrza,
prezydenta miasta zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r.**

Ilekroć w niniejszej Informacji przywołano przepisy dotyczące wyborów do rad gmin, mają one na podstawie art. 470 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408) odpowiednie zastosowanie **w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.**

Ilekroć w niniejszej informacji mowa jest o:

- 1) wójcie — należy przez to rozumieć także burmistrza lub prezydenta miasta;
 - 2) gminnej komisji wyborczej — należy przez to rozumieć także miejską komisję wyborczą.
1. **Uprawnionymi do zgłaszania kandydatów na wójta są komitety wyborcze utworzone w celu zgłoszenia kandydatów na radnych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, które uzyskały od właściwego komisarza wyborczego lub od Państwowej Komisji Wyborczej postanowienie o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego (art. 98 Kodeksu wyborczego). W przypadku komitetów wyborczych, które uzyskały postanowienie od komisarza wyborczego, **mogą one zgłaszać kandydatów na obszarze wskazanym w tym postanowieniu.****

Komitet wyborczy może zgłosić kandydata na wójta pod warunkiem, że zarejestrował listy kandydatów na radnych w wyborach do rady gminy w co najmniej połowie okręgów wyborczych w danej gminie. W przypadku zgłoszenia kandydata na wójta w gminie liczącej powyżej 20 000 mieszkańców w każdym z tych okręgów liczba zarejestrowanych kandydatów na radnych **nie może być mniejsza niż wynosi liczba radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym (art. 478 § 2).**

Komitet wyborczy może zgłosić w danej gminie tylko jednego kandydata (art. 425 § 1). W przypadku utworzenia koalicji wyborczej i powołania koalicyjnego komitetu wyborczego w celu zgłoszenia wspólnych list kandydatów, komitet wyborczy partii politycznej wchodzącej w skład koalicji nie może samodzielnie zgłaszać kandydata na wójta, jeżeli w tej gminie został zgłoszony wspólny kandydat.

2. Kandydatem na wójta może być osoba, która:

- 1) ma prawo wybierania w tych wyborach;
- 2) jest obywatelem polskim;
- 3) najpóźniej w dniu głosowania kończy 25 lat;
- 4) jest ujęta w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania w jednej z gmin na obszarze Polski.

Nie ma obowiązku zamieszkiwania na obszarze gminy, w której kandydat zostanie zgłoszony.

Nie może być kandydatem osoba:

- 1) pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu;
- 2) pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu;
- 3) ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu;
- 4) skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) wobec której wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, o którym mowa w art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U z 2023 r. poz. 342, 497, 1195 oraz 1872).

Posiadanie praw wyborczych ocenia się na dzień wyborów.

W przypadku prawomocnego skazania za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe pozbawienie prawa wybieralności następuje na czas określony okresem ewidencjonowania w Krajowym Rejestrze Karnym. Oznacza to, że osoby, wobec których zapadł taki wyrok, nie mają biernego prawa wyborczego, tj. nie mogą kandydować, w okresie, w którym są wpisane do ewidencji Krajowego Rejestru Karnego.

Kandydatem na wójta może być również osoba wchodząca w skład komitetu

wyborczego, w tym także pełnomocnik wyborczy. Kandydatem na wójta nie może być .pełnomocnik finansowy. **Kandydat na wójta może kandydować w wyborach wójta tylko w jednej gminie.** Kandydat na wójta może jednocześnie kandydować do rady gminy, z tym że tylko na obszarze gminy, w której kandyduje na wójta.

Kandydat na wójta nie może kandydować do rady powiatu i do sejmiku (art. 472).

Jeśli kandydat na wójta zostanie jednocześnie wybrany na radnego gminy i na wójta, traci mandat radnego (art. 383 § 1 pkt 6).

3. **Kandydata na wójta zgłasza się do właściwej gminnej komisji wyborczej nie później niż do godz. 16.00 w dniu 14 marca 2024 r.**

Po dniu 14 marca 2024 r. zgłoszenie kandydata na wójta jest możliwe wyłącznie w sytuacji przewidzianej w art. 482 § 1 Kodeksu wyborczego, czyli wówczas, gdy w terminie przewidzianym dla zgłoszenia kandydatów **nie zostanie zgłoszony żaden kandydat albo zostanie zgłoszony tylko jeden kandydat.** Gminna komisja wyborcza wzywa wówczas komitety wyborcze, poprzez rozplakatowanie obwieszczeń, do dokonania dodatkowych zgłoszeń kandydatów **w terminie 5. dni od dnia ich rozplakatowania.**

Ponadto pełnomocnik komitetu wyborczego lub osoba upoważniona, która dokonała zgłoszenia kandydata, może do dnia **25 marca 2024 r.** zgłosić nowego kandydata, jeżeli komisja wyborcza zawiadomi pełnomocnika, iż skreśliła kandydata wskutek jego śmierci (art. 483 §2).

4. **Uprawnionym do zgłoszenia kandydata na wójta w imieniu komitetu wyborczego jest pełnomocnik wyborczy komitetu wyborczego (zwany dalej pełnomocnikiem wyborczym) lub osoba imiennie przez niego upoważniona** (art. 428 § 2). Upoważnienie powinno zawierać:

- pełną nazwę komitetu wyborczego,
- nazwisko i imię pełnomocnika wyborczego udzielającego upoważnienia,
- wskazanie zakresu udzielonego upoważnienia, tj. upoważnienie do zgłoszenia list kandydatów w imieniu wymienionego z nazwy komitetu wyborczego do danej rady lub na określonym obszarze. Zakres upoważnienia może obejmować również wyznaczenie mężów zaufania do obwodowych komisji wyborczych (wystawienie im stosownych zaświadczeń) oraz zgłaszanie kandydatów do terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych,

— dane osoby upoważnionej.

Treść upoważnienia powinna zawierać wyraźne stwierdzenie, iż osoba wymieniona w upoważnieniu – **z podaniem jej nazwiska, imion, dokładnego adresu zamieszkania i numeru PESEL** - została upoważniona przez pełnomocnika wyborczego do zgłoszenia w imieniu wymienionego z nazwy komitetu wyborczego kandydata na wójta danej gminy lub kandydatów na wójta na określonym obszarze.

Upoważnienie powinno być opatrzone:

- datą wystawienia,
- własnoręcznym podpisem pełnomocnika wyborczego.

Osoba upoważniona przez pełnomocnika nie może upoważniać innych osób do zgłaszania kandydatów na wójta.

Zgłoszenie, podpisane przez pełnomocnika wyborczego komitetu lub przez osobę przez niego upoważnioną do zgłoszenia kandydata, może być dostarczone gminnej komisji wyborczej osobiście przez podpisującego zgłoszenie lub przez inną osobę albo nadesłane przesyłką listową lub kurierem.

W przypadku wysłania zgłoszenia przesyłką listową lub kurierem o dotrzymaniu terminu decyduje **data wpływu zawiadomienia do gminnej komisji wyborczej** (art. 9 § 1).

5. W zgłoszeniu należy wskazać:

- 1) **nazwisko i imię osoby zgłaszającej kandydata** ze wskazaniem, czy zgłoszenia dokonuje pełnomocnik wyborczy czy upoważniona przez niego osoba oraz wskazaniem dokładnego adresu zamieszkania i ewentualnie numeru telefonu i adresu e-mail osoby dokonującej zgłoszenia;
- 2) **nazwę komitetu wyborczego**, w którego imieniu dokonywane jest zgłoszenie kandydata **ze wskazaniem adresu jego siedziby**;
- 3) określenie na jaką funkcję zgłaszany jest kandydat, np. „na Wójta Gminy”;
(nazwa)
- 4) **nazwisko, imię** (wszystkie imiona zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji ludności), **wiek** (w latach, nie data urodzenia), **wykształcenie** i **miejsce zamieszkania** (nazwa miejscowości, ale nie pełny adres) **kandydata na wójta** (art. 479 § 1). Wykształcenie kandydata należy określić, podając poziom wykształcenia (podstawowe, średnie, wyższe) i ewentualnie kierunki (ekonomiczne,

techniczne, rolnicze, humanistyczne), a nie przez podawanie tytułów np. inż. budownictwa lądowego, dr ekonomii, technik mechanik.;

— **Przy nazwisku kandydata należy obowiązkowo wymienić nazwę lub skrót nazwy partii politycznej, której kandydat jest członkiem** (nie więcej niż 45 znaków drukarskich, wliczając spacje),

— **Przy nazwisku kandydata, który nie należy do żadnej partii politycznej należy obowiązkowo umieścić adnotację „nie należy do partii politycznej”,**

— Ponadto zgłaszający może wnosić, by przy nazwisku kandydata umieścić adnotację „popierany przez” wymieniając nazwę lub skrót nazwy tylko jednej partii politycznej lub organizacji społecznej, która popiera kandydata (nie więcej niż 45 znaków drukarskich, wliczając spacje). Poparcie kandydata powinno być potwierdzone pismem właściwego statutowego organu danej partii lub organizacji, które należy dołączyć do zgłoszenia kandydata (art. 426 § 6). Wniosek o takie oznaczenie kandydata może być zawarty w zgłoszeniu lub w odrębnym piśmie. Zgłoszenie tego wniosku wraz z załączonym potwierdzeniem organu statutowego partii lub organizacji możliwe jest wyłącznie w czasie zgłaszania kandydata. Potwierdzenia poparcia może dokonać również terenowy organ statutowy partii lub organizacji, jeśli jest do tego uprawniony na podstawie statutu partii lub organizacji albo otrzymał pisemne upoważnienie od właściwego organu statutowego. Oznaczenie kandydata zgodnie ze zgłoszonym wnioskiem będzie uwzględnione na urzędowych obwieszczeniach o zarejestrowanych kandydatach na wójta;

5) numery okręgów, w których komitet wyborczy zarejestrował listy kandydatów na radnych do rady gminy.

Przykładowy wzór zgłoszenia kandydata na wójta stanowi załącznik nr 1 do informacji.

6. **Do zgłoszenia kandydata należy dołączyć:**

— postanowienie (kopię) o przyjęciu zawiadomieniu o utworzeniu komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą lub właściwego komisarza wyborczego,

— dokument stwierdzający ustanowienie pełnomocnika wyborczego z podaniem jego nazwiska i dokładnego adresu zamieszkania oraz numeru PESEL,

W przypadku braku powyższych dokumentów, jeśli gminna komisja wyborcza może potwierdzić fakty w nich zawarte w systemie informatycznym WOW, dokumenty nie muszą być załączone.

— **upoważnienie wystawione przez pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego** do zgłoszenia kandydata, **jeżeli zgłoszenia kandydata dokonuje osoba przez niego upoważniona** (zob. pkt 4),

— ewentualny **wniosek o oznaczenie kandydata** nazwą lub skrótem nazwy popierającej partii lub organizacji społecznej, jeżeli wniosek ten nie został zawarty w treści zgłoszenia,

— **pismo organu statutowego partii politycznej/organizacji społecznej potwierdzające poparcie** dla kandydata, jeżeli osoba zgłaszająca wnosi o oznaczenie kandydata wskazanym poparciem partii lub organizacji (zob. pkt 5),

— fakultatywnie symbol graficzny komitetu wyborczego w formie papierowej oraz elektronicznej, zgodny z wzorcem wynikającym z postanowienia organu wyborczego, który przyjął zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego. Symbol graficzny dołączony w formie elektronicznej musi zostać przekazany na nośniku elektronicznym, który pozostaje w dokumentach zgłoszeniowych. Symbol graficzny dołączony w tej formie musi spełniać następujące wymagania: wymiar: 9mm x 9mm, rozdzielczość: 106x106 pikseli, kolor: czarno-biały (8bit), format: PNG, rozmiar: do 100KB,

— **pisemne oświadczenie kandydata o wyrażeniu zgody na kandydowanie** w wyborach do danej rady zarządzonych na dzień 7 kwietnia 2024 r. **oraz o posiadaniu prawa wybieralności na wójta.**

Oświadczenie powinno zawierać:

— wskazanie nazwy organu wykonawczego wraz z nazwą gminy,

— nazwę komitetu wyborczego, z którego zgłoszenia kandydat zgadza się kandydować, imię (imiona), nazwisko, nazwisko rodowe, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo oraz numer PESEL kandydata, a także wskazanie **jego przynależności do partii politycznej lub** stwierdzenie, że **nie należy do partii politycznej**. W oświadczeniu na kandydowanie kandydat powinien podać także adres zamieszkania, zgodny z adresem ujęcia w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców. Oświadczenie

o wyrażeniu zgody na kandydowanie kandydat opatruje datą i własnoręcznym podpisem (art. 479 § 2 pkt 1),

Przykładowy wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na kandydowanie stanowi załącznik nr 2 do informacji.

- **oświadczenie kandydata urodzonego przed dniem 1 sierpnia 1972 r.** w przedmiocie pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. (tzw. oświadczenie lustracyjne).

Oświadczenie składa się według wzoru stanowiącego załącznik Nr 1a do ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów — art. 479 § 2 pkt 2. **Kandydat, który nie pracował albo nie pełnił służby albo nie był współpracownikiem** organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. **wypełnia tylko pierwszą stronę** części A formularza oświadczenia lustracyjnego, pozostawiając puste (niewypełnione) pozostałe strony. Prawidłowe wypełnienie polega na podaniu wymaganych informacji o charakterze osobowo-ewidencyjnym oraz **podkreśleniu (nie przekreśleniu)** właściwej treści oświadczenia (np. nie pracowałem/nie pracowałam, itd.)

Kandydat, który **odpowiednio pracował, pełnił służbę lub był współpracownikiem** organów bezpieczeństwa państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. wypełnia następną stronę części A formularza oświadczenia lustracyjnego oraz część B.

Wzór oświadczenia lustracyjnego stanowi załącznik Nr 3 do informacji.

Jeżeli kandydat składał już po 13 września 2007 r. oświadczenie według wskazanego wyżej wzoru, to nie składa go, tylko załącza informację o złożeniu oświadczenia, w którym podaje kiedy, komu i w związku z jakim zdarzeniem złożył oświadczenie lustracyjne według wzoru stanowiącego załącznik Nr 2a do powołanej ustawy.

Wzór ten stanowi załącznik Nr 4 do informacji.

Oświadczenia lustracyjne zawierające błędy formalne (brak podpisu, sprzeczność w treści, tj. wypełniona i podpisana część negatywna oraz pozytywna oświadczenia albo złożone na formularzu obowiązującym do 13 września 2007 r. lub nieprawidłowo wypełnione), nie będą przyjmowane do zasobu Biura

Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej. **Stanowią one wadę zgłoszenia.** Nie stanowi wady zgłoszenia niepodanie w oświadczeniu nazwiska rodowego przez kandydata-mężczyznę, jeżeli nazwisko, którego używa jest takie samo.

Z obowiązku złożenia oświadczenia lustracyjnego lub informacji o złożeniu oświadczenia zwolnieni są kandydaci urodzeni 1 sierpnia 1972 r. i później.

7. Po dokonaniu zgłoszenia zmiana kandydata jest niedopuszczalna (art. 428 § 4), chyba, że gminna komisja skreśliła zarejestrowanego kandydata, a nie upłynął jeszcze termin zgłaszania kandydatów na wójta.

Wyjątek przewidziany jest w art. 483 § 2 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym w przypadku gdy nazwisko kandydata skreślono na skutek jego śmierci, gminna komisja wyborcza zawiadamia pełnomocnika wyborczego lub osobę, która dokonała zgłoszenia kandydata o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Zgłoszenie kandydata w tym trybie może nastąpić najpóźniej w dniu **25 marca 2024 r.**

8. **Tryb przyjmowania zgłoszeń przez gminną komisję wyborczą, sposób dokonywania kontroli poprawności zgłoszenia i rejestracji kandydatów regulują art. 429-433, art. 480, art. 482 i art. 483 Kodeksu wyborczego.** Od uchwał gminnej komisji wyborczej, o których mowa w art. 430 i art. 431 Kodeksu wyborczego zgłaszającemu służy prawo odwołania do komisarza wyborczego, w terminie 2. dni od dnia podania do publicznej wiadomości uchwały gminnej komisji wyborczej w Biuletynie Informacji Publicznej prowadzonym przez urząd gminy obsługujący daną komisję (art. 432 § 1). Na postanowienie komisarza wyborczego uznające odwołanie za nieuzasadnione osobie zgłaszającej przysługuje prawo wniesienia skargi do Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 2. dni od daty podania do publicznej wiadomości postanowienia komisarza wyborczego na stronie internetowej właściwej delegatury Krajowego Biura Wyborczego w zakładce „Aktualności” (art. 432 § 2).
9. Nadzór nad przestrzeganiem prawa przez gminne komisje wyborcze sprawuje właściwy komisarz wyborczy, który rozpatruje skargi na działalność tych komisji wyborczych, udziela komisjom wyjaśnień oraz uchyla uchwały komisji podjęte z naruszeniem prawa lub niezgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej (art. 167 § 1 pkt 1, 4 i 7 oraz § 2).

W załącznikach do niniejszej „Informacji” Państwowa Komisja Wyborcza zamieszcza, do wykorzystania pomocniczo, przykładowe wzory dokumentów związanych ze zgłoszeniem kandydata na wójta.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak